

boeriföd taganema sundida ja nüüd algas inglise väehulga sissetungimine lõuna ja öhtu poolt, kus boeride kindral Kronje lardetava loha peal seisib, teemandi linna Kimberlei ees. 13. veebruaril s. a. töötawad Inglasted 5 boeride laogrit ära ja bulga moona; selle eest töötab aga jälle boeride kindral Dewet inglaste läest suure moonawoori ära. Kronje hukob Kimberlei eest taganema, kuid laseb enese 17. veebruaril Paardeberi juures ümber pilkata. Küll katsub kindral Dewet teda wabaštada, aga lõik ilmaaequ. Suur 10 päewaline töötlemine algab. Inglasi olt 50 tubat meest 110 suuretüüga umbes 4000 boeri vastu. Hirmad lüditpommid paniwad Kronje leeri põlema ja see põles kolm päeva. Pealegi ähvardas libritine öhl, mida lüditpommid laiali laotasiwad. Kronje väge ära lämmastada. Siisgi ei annud boerid endid mitte allta, enne kui sõogi ja lassmiselraam otsas oli. Abi jää hiljaks ja Dewet üksi ei jõuudnud Kronjet wabaštada. Inglasted joostiwad mitu korda tormi, aga nad lõödi igalord suure lahjuga tagasi. 27. veebruaril andis Kronje enese 3700 mehega alla. Suuredtulid oliwad latunud. Selle töödu läbi andsiwad boerid Ladysmith'i linna priis ja lääsiwad ära piltri peale tagasi. 1. märtsil lääsiwad Bussel ja Warren Ladysmith'i linna sisse. Kavmaa osutusest tömbawad boerid omad väehulgad tagasi. 5. märtsil tahowad boerid rabu teha, kuid Salisbury ei töota mitte seda rabu-pallumiist vasto. Söda läbäh edasi. 13. märtsil langeb Oranje wabariigi pealinn Bloemfontein ilma puguta Roberts'i läitte. Selsamal päeval palub Põhja-Amerika ühendatud riikide walitsus ennast Ingliimaa ja Transvaali tuliashas rabu wabemeheli; Ingliimaa lüt-

tob selle palumise tagasi. Boeride väehulgad taganewad põhja poole. Mõned väikesed boeride salgad langewad inglaste lätte wang. Kindral Olivier taganeb 6000 boeriga ära põhja poole ja viib ta föige põllusaagi ühes ära. Inglasted ei saa teda talistada.

27. märtsil surub kindral Joubert Pretooria. Raskse saatuselööb boeridele. Kindral Jouberti peale paniwad nad oma lootuse. Louis Botha astub tema asemele.

1. aprillil töötawad boerid 900 inglasi wang, ühes 7 suurtülli ja rilluwad Bloemfonteini weewärgid ära, misle läbi Inglasted tuhandete laupa hoiustete lätte ära suriwad.

4. aprillil töötawad boerid 5 kompanit inglasi wang ja 14. aprillil loodlis Portugali walitsus 6000 inglasi oma maa läbi boeride lassale ja murdis sellega oma erapooleluse, hoolimata föigest rahvastewaheliest õigusest. Boeride saatekond tuleb Euroopasse abi valuma.

17. mail hõllab Roberts Pretooria poole sammuma ja Mafeling'i linn on peostetud. Boerid taganewad eest.

28. mail suulutab Roberts Oranje wabariigi inglise asumaa. President Krüger taganeb Pretooriast ja sedanisuud teewad otsuseks, et nad oma pealinna mitte ei taha tahtsta, ehet see füüsilise luu peale laitmisest oll siunitud. 31. mail langeb Transvaali suurkaup Johanneshurstinglaste lätte ja 5. juunil la Pretooria; kuid boerid ristiswiwad lõik raudteed ära, mis Pretooriaisse viisiwad. Boerid laäsiwad 3039 inglise soldatit ja 48 ohvitseri wabals, teised ohvitserid viisiwad nad enestega ühes ära.

29. juulil langeb Prinsloo umbes 5000 boeriga wang. Kristjan Dewet töölub Oranje wabariigis 4.—18.